

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nicolai Revsneri Iurisconsulti De Officiis Magistratvs, Et
Svbditorvm In Repub. tàm ciuili, quàm literaria**

Reusner, Nikolaus

Lavingae, 1581

VD16 R 1452

De lisdem Oratio Tertia A Nicolao Revsnero Ivrisconsvlto habita.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb00027814-7

DE IISDEM
ORATIO TERTIA
A NICOLAO REVS-
NERO IVRISCONSUL-
to habita.

QVOD DE ACHIL-
le traditum est à Poëtis:
vna eademq; hasta eum
Telepho et vulnus, & opè
tulisse: idem planè mihi
videor ad me ipsum con-
uertere posse: si quod vul-
nus antea oratione mea inflexi: nunc iterum
sanare, & quasi obligare studeam. Laudo au-
tem inprimis studium, officiumq; vestrum:
Illustres Barones: quòd argumentum hoc die
cendi vos potissimùm sumere volueritis: de
quorum ego virtute, & industria, benè & sen-
tire, & loqui semper soleo: quibus ornamen-
tis magnos vos esse, vereque generosos, atque
illustres, apud homines cordatos, & sapientes,
existimare debetis. Et quoniam vobis mi-
rum videri intelligo: quod quum & oculum
videre, & aurem audire debere Salomon do-
ceat; principem suum Thebanis cæcum, &
auritum facere, in mentem potissimùm vene-
rit

rit: conabor equidem, si ita vultis, emblemata
hoc suis quasi coloribus illustrare; & quam
non modò vero consentaneum, sed & lepore
quodam festiuum sit; oratione mea demon-
strare. Quo in loco primùm vos illud admo-
nendos esse arbitror: olim, quum nondum,
Platonis opera, loquax esse didicisset Carnea-
dis, & Chryssippi sapientia; omnia breuibus
symbolis, & quasi emblematis, quæ re ipsa
quodammodò loqueretur, à sapientibus ho-
minibus fuisse tradita; quæ ad vitæ humanæ
cultum, atque informationem pertinerent,
Cuius generis sunt primorum illorum ho-
minum, non modò Hebræorum, sed Aegy-
ptiorum imprimis, & Chaldæorum symbola:
quæ hieroglyphica, id est, sacras sculpturas
appellârunt: quibus mysteria quædam, & ar-
cana sapientiæ suæ complexi sunt: quæ ijs dū-
taxat cognita esse voluerunt; qui ijsdem sacris
initiati forent: ne ab imperita multitudine
temerè ea profanarentur. Quam Aegyptio-
rum Philosophiam primùm Chæremon tra-
didisse fertur: vnà cum altero illo Oro Apol-
line Niliaco: auxit deindè hanc Pythagoras:
cuius adhuc extant symbola; quibus tanquã
mysterijs quibusdam magnam doctrinæ suæ
partem latere voluit: post quem multùm de-
inceps hanc artem illustrârunt Philosophi
tam Latini, quàm Græci: quorum in nume-
ro sunt Athenæus, Cyrillus, Clemens Ale-
xandrinus,

C 5

Alexádrinus, Pausanias, Porphyrius, Plinius:
Apuleius, Plutarchus: & qui post hos, quos
recēsi, totam hanc sapientiam vno quasi vo-
lumine complexus est, Ioan. Pierius Valeria-
nus. Sic ex eodem sapientia fonte originem
suam traxit Thebani illud principis simu-
lacrū: quem & cecum, & auritum finxerunt,
alios verò iudices, qui huic assident, man-
cos; id est, manibus mutilatos. Ac cecum
quidem principem idē fecerunt: ne is spe-
ctator, & acceptator esset personarum: auri-
tum verò, ut eò magis in ipsam causam in-
tentus foret; neque quicquam per incuriam
non audiret: ipsos denique iudices mancos;
ne pecunia, & largitionibus se corrumpi pate-
rentur. Manus enim supinae, aut in pugnum
compressae auaritiam in hieroglyphicis nota-
re solent: oculi verò, gratiam, & fauorem:
aures autem, maximè si extantes sint, & aper-
tae, docilitatem, & cognoscendi studium. Ca-
put igitur est in omni procuratione negotii,
& muneris publici: ut iniuria, & auaritia
vel minima pellatur suspicio: & ne vel
quaestui habeatur Respublica: vel contra eam,
in cuiusquam fauorem, aut odium ali-
quid committatur: quod non modò tur-
pe, sed omninò sceleratum, & nefarium est.
Quam ad rem non tam oculis opus est: quam
auribus rectè intelligentibus: ne suspicioni-
bus, aut coniecturis plus interdum tribuatur;
quam

quàm fides & religio postulat: neúe ad gra-
tiam varietur iudicium: sed vt conferuetur
illud æquabile: & manifestis argumentis in-
uestigetur causæ ipsius veritas. Nam vt Sol
lucem suam æque impertit omnibus tam
pauperibus, quàm diuitibus: ita iudex
non tam personam, quàm rem spectare de-
bet. Et sicut vno clauso oculo acutiùs ple-
rumque perspicit is, cui propositum est colli-
neare hastam aliquò, aut sagittá: sic magistra-
tus rectiùs intelligit ea, quæ iusta sunt: si nul-
lius personæ respectu auocetur: neque opes,
aut potentiam confectetur: sed totum se tra-
dat Reipublicæ: totamq; eam sic tueatur; vt
omnibus cõsulat: & simplicè veritatè, & æqui-
tatè contra omnium odium defendat. Ponit
enim personam priuati hominis; quũ induit
magistratus, aut potiùs ipsius Reipublicæ: cu-
ius vnus dignitatem, & vtilitatem spectare
debet: etiam cum incommodo & suo, & suo-
rum. Itaq; omni affectu eum carere oportet,
qui Rempublicam gubernat: ne aut amo-
re, aut cupiditate, aut iracundia, aut dolo-
re, aut latitia, aut spe, aut timore, aut er-
rore, aut aliqua permotione mentis po-
tiùs iudicare videatur: quàm aut veritate,
aut præscripto, aut iuris norma aliqua, aut
iudicij formula, aut legibus: & vt semper,
non quæ velit ipse, sed quæ salua fide facere
possit, cogitet: denique vt legum similis sit:
quæ

quæ ad iudicandū, aut puniendum non libidine, sed æquitate ducuntur. Præclare enim ille, quicumque dixit: eandem esse debere voluntatem iudicis, & legislatoris. Adeoq; sapiens, & iustus rex, ut Plato vult, est viua lex; qui è scrinio sui pectoris omnem depromit æquitatem: quæ sinistram odij, vel amoris dextram omninò nescit. Nam talis debet esse iuris, & legum minister: ne vllius auctoritate personæ in manu eius titubet, aut vacillet libra iustitiæ: sed qui omninò ita veritati, honestatique adhærescat: ut nec de obtinendo, iure eum orari, nec de iniuria exorari oporteat: operamque det sedulò, & diligenter; ut iuris, & iudiciorum æquitate suum quisque teneat: ne vel tenuioribus imbecillitas, vel locupletioribus ad sua tuenda, aut recuperanda oblit inuidia. Quare non solum verbis, sed & vultu laborare magistratus debet: ne qua significari possit suspicio cupiditatis: quæ ex oculis maximè deprehenditur: propterea quòd, ut Callistratus ait, non est constantis, & recti iudicis; cuius animi motum vultus detegit. Tum verò aures habere debet religiosas: easque non obtusas criminatione; sed vacuas, & omnium querelis æquè patentes: in quas non fictè, & simulatè, quæstus causa, insusurretur: sed quæ id, quod audiunt, existimentur audire: ut ad Q. Fratrem scribit M. Tullius Cicero. Nam & in hoc sapientia iudicis

dicis est, aut boni magistratus: vt in vtraque parte audienda diligentiam, & fidelitatem præstet: exemplo Magni illius Alexandri: de quo iam antè dictum est. Quo modo & Attica lege iurabant iudices: se velle, vt Græcè loquar, ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροῦσθαι.

Quod & Phocylides præcipit hoc versu:

μηδ' ἐ δίκην δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκροῦσῃς. Nam, vt Menander ait,

ὁ προκαταγνώσκων, πρὶν ἀκροῦσαι σαφῶς, αὐτὸς πονηρὸς ἐστὶ, πισεύσασθαι κακῶς.

Quam sententiam hoc modo protulisse videtur Seneca in Medea:

Qui statuit aliquid, parte inaudita altera:

Æquum licet statuerit, haud æquus fuit.

Maximè verò cauere debet iudex, aut magistratus: ne à iustitia, & æquitate abduci se patiatur, aut munerum corruptela, aut magnitudine pecuniæ: neue quæstum putet pietatem, & pecuniam quasi mercedem prudentiæ: quum ingentes diuitiæ, iudiciorum religionem, veritatemque soleant perfringere: & hebetare sensus humanos: & opiniones iustas peruertere. Nam Stratoclem, & Dromoclidem quis iniquo animo non ferat: quorum sermo omnis erat; quum de Republica, aut iudicio conferrent: vt se mutuò ad messem auream inuitarent? Quid? quòd sacrilegij genus habitum est: accipere munera in magistratu:

stratu: quod & diuinis, & humanis legibus summè vindicari solet. Vnde Iustinianus Imperator vetat iudices vllum lucrum contingere debere: sed præ alijs omnibus mundas Deo, & magistratui, legibusque manus perpetuò seruare. Et alio loco in loco auaritiã omnium malorum matrem nominat: maximè si ea non priuatum, sed iudicum animis inhaereat. Ad summam, ne vos pluribus teneam; A V D I
T O R E S: is demum bonus magistratus, aut iudex est: qui veritatem in omnibus sibi propositam habet: quam solam intuetur: & ad quam, veluti ad Lydium lapidem, omne iudicium suum accommodat. Quod olim Aegyptij sacerdotes (quos eosdem quoque iudices fuisse constat) Principem suum, quem omnium optimum atque æquissimum esse oportebat; monere voluerunt: Sapphiram gemma, quæ Veritatis nomine nuncupatur, de collo ipsius suspensa: quòd nimirum is veritatem in animo, menteque insitam, & infixam, perpetuò secum circumferre deberet: quippe cuius munus sit, verum semper sequi. Caueant igitur omnes, qui magistratum gerunt: & prudenter attendant: ne in causis dijudicandis, (Libet enim mihi Innocentij Quarti Pontificis verbis vti) quicquam sibi aut odium vindicet; aut fauorem usurpet: utque timor exulet; neque præmium

aut expectatio præmij, iustitiam euertat: sed
vt stateram gestent in manibus: & lances ap-
pendant æquo libramine: denique vt in
omnibus, quæ in causis agenda erunt; præ-
sertim verò in concipiendis, & ferendis sen-
tentijs, præ oculis habeant solum DEVM;
secundum cuius imperium iudicent: cogi-
tantes illud, se DEVM omnium suarum
actionum habere testem, ac vindicem: cui
sux aliquando administrationis rationem
reddituri sunt. Atque hæc ego breuiter de
Principis illius Thebani simulacro responde-
re volui: quæ omnia non minùs docto,
quàm arguto Epigrammate complexus est
Andreas Alciatus, Iurisconsultus clarissi-
mus: quod vobis ad extremum recitabo:

Effigies manibus trunca, ante altaria diuim

Hinc resident: quarum lumine capta prior.

Signa potestatis summa, sanctique Senatus,

Thebanis fuerant ista reperta viris.

Cur resident? quia mente graues decet esse quæta

Iuridicos: animo nec variare leui.

Cur sine sunt manibus? capiant ne Xenia: nec se

Pollicitis flecti, muneribusque sinant.

Cæcus at est Princeps: quòd solis auribus, absq;

Affectu, constans iussa Senatus agit.

D I X I,

PRO.